

PERUSTELUMUISTIO: Pyhtään Kaunissaaren jätehuolto

Kaunissaaren jätehuollon palvelujen muuttaminen ja kehittäminen on tullut välttämättömäksi, koska saaren järjestetyn jätehuollon kustannukset ovat nousseet ja palvelun järjestämisessä mukana olleiden palveluntarjoajien mahdollisuudet tarjota palveluja ovat muuttuneet. Jätehuollon kustannukset ovat jo pitkään olleet korkeat, eikä saaren asukkailta ja muilta toimijoilta perityt maksut ole riittäneet kustannusten kattamiseen. Näin ollen muut Kymenlaakson Jätteen asiakkaat ovat maksaneet ison Kaunissaaren järjestetyn jätehuollon kuluista. Jätehuollossa kustannusvastuu kuuluu kuitenkin jätelain mukaan jätteen tuottajalle tai jätteen haltijalle, tämä ei ole toteutunut Kaunissaaren kohdalla. Lisäksi palvelun toteutuksessa työntekijöiden työturvallisuus tulee voida taata, myös siihen on kiinnitetty huomiota.

Nykytilan kuvaus

Pyhtään kunta siirsi jätehuollon palvelut mukaan lukien Kaunissaaren jätehuollon Kymenlaakson Jätteen hoidettavaksi vuonna 2015. Alussa Kymenlaakson Jäte jatkoi Kaunissaaren jätehuollon järjestämistä Pyhtään kunnan järjestämällä mallilla. Koska kustannukset olivat korkeat, yritettiin jätehuoltoa kehittää projektilla, jossa kokeiltiin erilaista keräystapaa. Tämä ei kuitenkaan tuonut helpotusta kustannuksiin. Myöhemmin Kymenlaakson Jätteen palvelutarjoajan vaihtumisen jälkeen todettiin puutteita työturvallisuudessa.

Nykyisellään Kaunissaaren keräyspisteessä on ollut loppujätteen (sekajäte) keräysastiat sekä lasin ja metallin erilliskeräys. Keräyspisteen käyttäjinä ovat olleet asukkaat sekä saarella toimivat yritykset ja Pyhtään kunnan vierasvenesatama. Osa Kaunissaaren asukkaista/vapaa-ajan asukkaista palaa mantereelle omaan rantaan tai muualle kuin Kuusiseen, jolloin heillä on mahdollisuus hoitaa jätehuoltonsa ko. rantautumispaikassaan. Lisäksi ainakin osa asukkaista kuljettaa erilliskerättävät pakkausjätteet mantereelle ekopisteeseen.

Asukkaiden osallistaminen jätehuoltopalveluiden kehittämisessä

Kaunissaaren jätehuoltopalveluiden kehittämisessä osallistettiin asukkaita avoimella asukastilaisuudella ja kohdennetulla asukaskyselyllä. Kymenlaakson Jäte järjesti asukastilaisuuden Kaunissaarella 21.8.2023. Kymenlaakson Jäte halusi kertoa ja keskustella jätehuollon tilanteesta, jotta asukkaiden tarpeet ja mielipiteet voitaisiin mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon. Tilaisuuteen saapui yli 20 henkilöä.

Tilaisuuden pohjalta saarelaisille lähetettiin kysely ja tiedote, jossa oli esitetty vaihtoehtoja jätehuollon järjestämiseksi. Kysely lähetettiin 119 osoitteeseen. Vastauksia saatiin 100 kpl.

Ehdotetut vaihtoehdot kesäkaudelle 2024

Kaunissaareen järjestettävässä jätehuollossa eniten kuluja aiheuttaa kuljettaminen vesiteitse. Kun jäteauto kuljetetaan yhteysaluksella mantereelta Kaunissaareen ja takaisin, syntyy jätemäärää kohden paljon työtunteja sekä jäteautolle että kuljettajalle.

Vaihtoehtojen suunnittelussa lähdettiin liikkeelle jätehuoltomääräysten ja jätelain edellyttämästä vaihtoehdosta, eli loppujätteen (sekajäte) keräyksestä. Saaren järjestetyssä loppujätteen keräyksessä edullisin keräystapa on puristin, jolloin tyhjennyskertojen ja käyntien määrä saarella saadaan mahdollisimman pieneksi.

Vaihtoehdot esiteltiin asukkaille kyselyssä, jossa asukkaat saivat ottaa kantaa, mikä vaihtoehdoista tuntuisi itselle sopivimmalta.

Asukaskysely ja vastaukset

Alla on esitetty asukkaille lähetetty kysely ja saatuja vastauksia.

Kannatan seuraavaa vaihtoehtoa

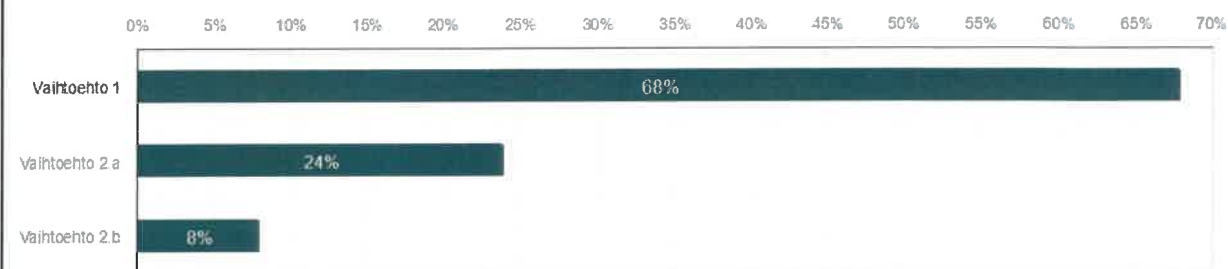
1. Jätepuristin/-kontti Kuusisen satamassa

2. Jätepuristin Kaunissaaressa:

2.a) Jos kaikki Kaunissaarelaiset käyttävät jätepuristinta on alustavan laskelman mukaan osavuosimaksu noin 215 euroa ja vuosimaksu noin 250 euroa.

2.b) Jos Kaunissaaren asukkaista 2/3 käyttävät jätepuristinta on alustavan laskelman mukaan osavuosimaksu noin 295 euroa ja vuosimaksu noin 325 euroa.

Vastaajien määrä (tähän kysymykseen): 84

Vastaukset jakautuivat seuraavasti:

- Noin 68 % vastaajista (57 vastausta) kannatti edullisinta vaihtoehtoa, eli loppujätteen keräyspisteen järjestämistä Kuusisen satamaan. Tällöin maksu olisi tavallisen lukollisen yhteiskeräyspisteen vuosimaksu, joka vuonna 2024 on vakituinen asunnolle tai ympärivuotisessa käytössä oleva vapaa-ajan asunnolle 79,00 € ja ei-ympärivuotisessa käytössä olevalle asunnolle tai vapaa-ajan asunnolle 51,25 €.
- Noin 24 % vastaajista (20 vastausta) kannatti vaihtoehtoa 2.a), jossa kaikki kaunissaarelaiset käyttävät kaunissaareen järjestettyä loppujätteen keräystä, jonka vuosimaksun laskettiin olevan noin 250 euroa.
- Vain noin 8 % vastaajista (7 vastausta) kannatti vaihtoehtoa 2.b), jossa 2/3 kaunissaarelaisista käyttäisi kaunissaareen järjestettyä loppujätteen keräystä, jonka vuosimaksu olisi noin 325 euroa.

Osa kyselyyn vastanneista ei vastannut tähän kysymykseen, koska he ovat järjestäneet jätehuollon muussa rantautumispaikassa.

Vastuiden jakautuminen eri toimijoille

Asuinkiinteistöjen jätehuolto

Asuinkiinteistöjen tulee liittyä jätehuoltoon. Saaren asukkaat voivat tehdä sen joko liittymällä heille järjestetyn keräyspisteen käyttäjäksi (jätehuoltomääräykset eivät ota kantaa pisteen sijaintiin) tai toimittamalla jätteet mantereella sijaitsevaan asukkaan/asukkaiden itse järjestämään keräyspisteeseen, jonka tulee sijaita enintään 5 km etäisyydellä mantereella sijaitsevasta rantautumispaikasta/venelaiturista. Osalla

Kaunissaaren asukkaista on mahdollisuus hoitaa jätehuoltonsa jälkimmäisellä tavalla. Muille Kymenlaakson Jäte järjestää lukollisen yhteiskeräyspisteen joko Kaunissaareen tai Kuusiseen.

Kaunissaaren yritykset

Yritysten jätteet eivät kuulu jätelain mukaan kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin. Jätelain mukaan yritysten jätteet kuuluvat ensisijaisesti yritysten omalle järjestämisvastuulle. Kaunissaassa on yritystoimintaa lähinnä matkailijoiden tarpeisiin.

Vierasvenesatama

Kaunissaaren vierasvenesatama on Pyhtään kunnan toimintaa. Jätelain mukaan kuntien hallinto- ja palvelutoiminta kuuluu kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin. Kymenlaakson Jäte on neuvotellut Pyhtään kunnan kanssa asiasta. Kymenlaakson Jäte järjestää tarvittaessa vierasvenesataman jätehuollon joko yhdessä asuinkiinteistöjen jätehuollon kanssa tai pelkän sataman osalta. Vierasvenesatamatoiminnan jätehuollon kustannukset kuuluvat Pyhtään kunnalle.

Jätehuollon palvelutaso

Kaunissaaren jätehuoltopalvelujen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaa Kymenlaakson Jäte. Kymen jätelautakunta päättää jätehuollon taksat, alueelliset jätehuoltomääräykset ja lisäksi seuraa esimerkiksi Kaunissaaren asuinkiinteistöjen liittymistä järjestettyyn jätehuoltoon.

Kaunissaaren jätehuolto palveluiden kehityksessä on huomioitu voimassa olevan jätehuoltomääräykset, joista päättää Kymen jätelautakunta. Pakkausjätteiden kiinteistökeräysvelvoite koskee vain asuinkiinteistöjä, joissa asuntoja on vähintään viisi. Tällaisia kiinteistöjä ei ole Kaunissaassa. Muille asukkaille pakkausjätteiden keräys järjestetään ekopisteiden avulla. Ekopisteverkosto on kaikkien toimialueen asukkaiden käytettävissä. Kuusisen satamasta noin 700 metrin päässä poistumistien varrella sijaitsee Sapokan (Saharan) ekopiste. Pakkausjätteiden keräystä ei järjestetä Kaunissaareen.

Jätehuollon palvelutaso on linjapaperi, jossa kunnat voivat ottaa kantaa jätehuollon palvelutasoon. Jätehuollon palvelutaso koko Kymen jätelautakunnan ja Kymenlaakson Jätteen alueella uudistetaan tänä vuonna. Palvelutasossa otetaan huomioon muun muassa asukkaiden yhdenvertaisuus. Esimerkiksi Kaunissaaren jätehuollon kaltaista palvelua ei ole järjestetty muihin saariin. Myöskään muihin satamien lukollisiin keräyspisteisiin ei ole järjestetty lisäpalveluja kuten pakkausjätekeräystä. Pakkausjätteiden keräys haja-asutusalueilla asuville on järjestetty ekopisteverkoston kautta.

Vuonna 2022 julkaistun ”Opas kunnallisen jätetaksan laadintaan” mukaan kuljetusalueen erityiset olosuhteet voidaan ottaa huomioon kunnan jätemaksujen perusteissa, jolloin saariston jätemaksut voivat olla perustellusti eri suuruisia kuin muun kunnan alueen jätemaksut. Palvelujen taso vaikuttaa suoraan jätemaksujen suuruuteen: mitä enemmän palveluja ja työtä tehdään, sitä korkeammaksi muodostuvat myös jätehuollon maksut. Jätehuoltoon ei käytetä verorahaa, vaan kaikki palvelut tuotetaan jätemaksuilla. Täten mikäli jätehuoltopalvelu järjestetään Kaunissaassa, niin sille tulee määrätä erillinen saariston jätemaksu, joka kattaa jätehuollosta aiheutuvat kulut.